

ELANnaša
SMUČINA

LETNIK 17

ŠTEVILKA 6

15. JUNIJ 1978

V sorazmerno kratkem času, v letošnji pomladi, sta TOZD Telovadno orodje in TOZD Inštitut ELAN s skupnimi močmi nastopila z novo razvitimi izdelki iz programa telovadnega orodja na treh ze-

Nova uveljavitev našega telovadnega orodja

lo pomembnih tekmovanjih. Prvo tekmovanje, mednarodni turnir v ženski gimnastiki, drugi nastop Donavski pokal (o prireditvah je »Smučina« obširno poročala), na obeh prireditvah je bila dosežena afirmacija za Elanovo orodje. Na prvi prireditvi smo se izkazali z žensko gredjo, ki je že na testiranju na Visoki šoli za telesno kulturo v Ljubljani in pri ljubljanskih društvih dosegla visoke ocene. Pomembno uveljavitev smo dosegli tudi z garniturami olimpijskih ročk, ki smo jih posodili prirediteljem za Donavski pokal in ki so tekmovalcem služile za treninge, ogrevanje in predvsem za tekmovanje. Zadnja prireditev, ki je bila izrednega pomena za nas, je bilo gimnastično prvenstvo Slovenije v Ljubljani, 26. in 27. maja. Ta prireditev je za Elan imela še poseben pomen, ker je na njem bil izvršen pregled vsega telovadnega orodja, ki pride v poštev za MIS (Mediterranske igre) v Splitu drugo leto.

V Elanu že nekaj časa usmerjamo svojo akcijo v to, da bi dobili možnost opremiti nastope v gimnastiki in dviganju uteži z našim orodjem. Žal nam organizatorji, razen formalnih proklamacij, da vsepovsod, kjer je odgovarjajoča kvaliteta, pride v poštev le domače orodje, niso šli preveč na roke. Dejstvo je, da se tudi tam obnašajo tipično jugoslovansko, saj so odgovorni

(Nadaljevanje na 2. strani)

Nova uveljavitev ...

(Nadaljevanje s 1. strani)

prej kontaktirali vse naše konkurente v inozemstvu in šele naša vztrajnost jih je v bistvu prisilila, da so se obrnili tudi na nas. Tako kot na drugih področjih se tudi pri telovadnem orodju vedno zahteva, da mi dokazujemo, da smo v okviru predpisov in norm, čeprav to povsod v vseh naših propagandnih materialih objavljamo.

Kljub sorazmerno kratkem času, ki smo ga imeli na razpolago od prvih navezanih stikov s predstavniki MIS-a, pa do gimnastičnega prvenstva Slovenije, za katerega smo se dogovorili, da bo neke vrste pregledno tudi za naše orodje, smo se odločili, da naš program izpopolnimo z novim artiklom, to je dvovišinsko žensko bradljo. Z velikimi napori, ki so bili potrebni od konstrukcije do realizacije v delavnici, smo le uspeli pravočasno bradljo pripraviti in jo na prvenstvu predstaviti. Novost ni samo bradlja, ampak tudi lestvina, ki je v specialni fiberglas lamelirani izvedbi, nekaj povsem novega. Dvovišinska bradlja je požela največ pohval od vsega našega orodja in je odločitev, da smo šli v njen razvoj, povsem opravičena. Izredno zanimanje navzočih strokovnjakov je vzbudila naša lestvina, z ozirom, da je konkurenčna Reutherjeva, ki smo jo do sedaj uvažali, pomanjkljiva, saj je sicer ojačana s fiberglasom, ampak ne predstavlja homogeno celoto in se lomi. Baje je samo na

Hrvaškem okoli 40 polomljenih lestvin. S tem, da smo sami rešili konstrukcijsko tehnološko problematiko okoli lepljenja lestvin, lahko zagotovo trdimo, da smo se tudi v celoti rešili odvisnosti od zunanjih dobaviteljev in celo po naših ocenah imamo možnost, da bi lestvine plasirali na zunanjem tržišču.

Komisija od gimnastične zveze, dr. Jovan Petrovič kot predsednik in sekretar GSJ, Petar Grekulović kot član, Tatjana Šadura in Boris Pintarić kot člana koordinacijske komisije za gimnastiko pri MIS in Petriček Peter so konzultirali tekmovalce, trenerje ter pregledali orodje. Ugotovili so, da za potrebe tekmovanja na Mediteranskih igrah v Splitu izpolnjujejo pogoje naslednja naša orodja: konj z ročaji, konj za preskok, dvovišinska bradlja, bradlja moška, gred, naletna steza, posoda za magnezijo, krogi in drog. Elan se je ob tej priliki obvezal, da bo eventualne pripombe, ki bi prišle še s tekmovanja v Ljubljani in pa z državnega prvenstva v Prištini (junija meseca), upošteval in orodje do Mediteranskih iger v celoti izpopolnil, ter tudi vskladil z eventualno spremenjenimi normativi mednarodne federacije za gimnastiko.

Naš angažma na slovenskem prvenstvu je bil izreden, od tega, da smo prirediteljem pomagali usposobiti dvorano, da smo sanirali sidra, pa do tega, da so naši pridni sodelavci - Kozamernik, Mevlja,

Janko Petrovič, dolgoletni skladiščnik orodja, zelo vestno opravlja poklicno dolžnost

Eržen, budno spremljali vse nastope in vedno bili pripravljeni prireditelju pomagati pri postavljanju orodij, kot tudi pri odklanjanju eventualnih pomanjkljivosti (kar pa ni bilo potrebno), pa do Bertanceljna, ki je vsakemu dal komercialne informacije in prospekte, fotografa Kolmana, ki je želel ovekovečiti čim več nastopov na našem orodju, pa do Pintarja in mene, ki sva se trudila, da bi tudi tiste faktorje, ki imajo kakršen koli vpliv na oblikovanje mnenja o Elanovem orodju, prepričali, da smo s kvaliteto dejansko na svetovni ravni in da smo povsem sposobni prevzeti odgovornost za tako veliko prireditve, kot je MIS, na našem orodju. O sami prireditvi moram reči, da je bila dosti množična, saj je sodelovalo čez 140 nastopajočih, vendar, da je še število centrov, v katerih se gimnastika goji, sorazmerno majhno. Razveseljivo je dejstvo, da so v Ljubljani pri mestni Telesnokulturni skupnosti pokazali primerno zanimanje za programe gimnastike, tako da imajo delavci s področja gimnastike le zagotovljena sredstva za resno delo. Uspehi so tudi temu primerni. Zelo značilna je polarizacija v centrih, nekateri imajo samo dobre pionirje in mladince, drugi imajo samo dobra dekleta. Za nas z Gorenjske je zanimivo in tudi žalostno to, da je edino na Jesenicah gimnastika toliko razvita, da so lahko njihove vrste nastopale na slovenskem prvenstvu in se tudi kar uspešno kosale z favoriziranimi ljubljanskimi, mariborskimi ter novomeškimi telovadci in telovadkami. Celo prvenstvo

je bilo dobro organizirano in je potekalo v prirčnem vzdušju, ki so ga predvsem ustvarili mladi nastopajoči. Pri članih velja omeniti, da je Kunčič razred zase in v Sloveniji nima primerne tekmece, pri članicah je tudi Doklova močno izstopala, vendar je konkurenca večja in bolj izenačena kot pri članih.

Upam, da bo novo vodstvo gimnastične zveze Slovenije znalo spodbuditi razvoj gimnastike tudi v ostalih krajih Slovenije, tako da bodo bodoča prvenstva bolj množična in kvalitetna. Upam pa tudi, da bodo telovadci še v bodoče ostali tako skromni, saj na celi prireditvi ni bilo tekmovalcev z zvezniškim obnašanjem, kar je tako močno prisotno pri večini športov, ki jih gojimo. Za primer bi rad navedel, da je novopečeni republiški prvak Kunčič po zaključku tekmovanja pridno pomagal pospravljati blazine, na katerih je še pred kratkim telovadil in se boril za naslov republiškega prvaka.

V bodoče bomo okrepili sodelovanje z GZJ in GZS, dogovorili smo se, da bo pri GZJ formirana ožja tehnična komisija za orodje, v kateri naj bi bili tudi mi zastopani. Naloga komisije bo, da bo skrbela za dotok informacij o novostih na področju telovadnega orodja od FIG in iz posameznih držav, ter da bo novosti strokovno ocenila.

Z ozirom na zahtevnost vadbe gimnastike in pogoste poškodbe pri treningih bomo v ELANU morali razmišljati o izdelavi posebnih pripomočkov za treninge - »trenažerje«.

Petriček Peter

Zlata medalja Elanu kot priznanje za odlično izdelano novo ročko za dviganje

Gospodarjenje v preteklih štirih mesecih 1978

Značilno za gospodarska gibanja v preteklih štirih mesecih letošnjega leta je:

— da presegamo resolucij-sko določbo o gibanju proizvodnje,

— da žal s kvaliteto te proizvodnje ne moremo biti zadovoljni,

— da smo ob skromnem povečanju zaposlenih dokaj povečali celotni prihodek,

— da smo uvozili reprodukcijskega materiala za 35,8 % več kakor lani ob tem času, da pa zaradi slabe kvalitete nismo dosegli pričakovanega izvoznega efekta.

Pod Elanovo streho, v vseh temeljnih organizacijah združenega dela in tudi delovnih skupnostih je tudi v letošnjem letu čutiti izreden, dinamičen gospodarski polet. **Škoda, da le-tega v svojih končnih rezultatih moti dokajšnja prisotnost nekvalitetnega dela.** Zaradi takega ravnanja, premajhne skrbi, da moramo oddati s polno, vrhano mero odgovornosti vsak s svojega delovnega mesta kvaliteten izdelek, je prenekateri dinar odtekel v prazno. Tega pa se moramo bati. Ko izgubljam kot gospodarji zaupanih družbenih sredstev tenkočutnost za vsak dinar, ki se ne povrne oplemeniten, smo izgubili osnovno pravico, ki nam priteče iz dela. Če že moramo kaj razumeti, **potem to prav gotovo, da je naša vreča gospodarskih efektov samo ena, kolikor manj bomo vanjo prigrisodarili toliko manj bomo iz nje zajemali, brez dna tudi ta vreča ni.**

Resolucija o gospodarskem razvoju republike Slovenije za leto 1978 med drugim tudi nalaga, da naj industrijska proizvodnja v letošnjem letu poraste za 7 %. Zapišemo lahko, da smo le-to v primerjavi z letom poprej povečali za 14 % ob 5,9 % povečanju števila zaposlenih in 4,6 % povečanju izvršenih ur.

Celotni prihodek se je v primerjavi z letom 1977 povečal za 39,4 % in smo dosegli v štirih mesecih letošnjega leta 23,43 % načrtovanega celotnega prihodka. Pri tem pa so se porabljena sredstva povečala za 4,04 %. Med porabljenimi sredstvi zavzemajo prvo mesto surovine in materiali, ki so v njih udeležene z 50,57 %, proizvodne storitve drugih z 5,15 % in reklama z 2,05 %.

Ostaneč čistega dohodka, potem, ko smo pokrili obračunane in izplačane osebne dohodke je v primerjavi z letom poprej za 143 % višji. Osebnih dohodkov so v mejah samoupravnega sporazuma in

določb republiške resolucije o razvoju Slovenije. V primerjavi z letom poprej so porasli za 19,31 % ob 14 % povečanju proizvodnje, 39,04 % povečanju celotnega prihodka ter 4,04 % več izvršenih ur. Pri osebnih dohodkih moramo zapisati, da je v instrumentariju za delitev sredstev za osebne dohodke premalo poudarjen kriterij kvalitete. Nekvalitetno delo in z njim izdelke ne dosega na trgu pričakovanega družbenega priznanja, cene, če pa tako, potem za tako delo tudi manjši osebni dohodek.

ELAN

Pri pregledu gospodarjenja in gospodarskih dosežkov, nam v preteklih štirih mesecih kakor rdeča nit **izstopa naš sezonski značaj** od proizvodnje do prodaje. Z njim je povezana tudi trditve o uspešnosti ali neuspešnosti gospodarjenja naših temeljnih organizacij. Opazovanje gospodarjenja s tega zornega kota nam da zaključek, da je tem vplivom najmanj podvržena temeljna organizacija **telovadno orodje**, ki je v primerjavi z letom poprej dokaj povečala celotni prihodek pa tudi v pokrivanju stroškov izkazuje zelo ugodna gibanja. Temeljna organizacija **plastika** je sedaj v svojem vrhu tako prodajnih kot ekonomskih efektov, vendar se pri njej zelo čuti sezonski značaj. Njeni prodajni efekti in ustvarjanje celotnega prihodka primerjani z letom 1977 so se podvojili. Naša največja temeljna organizacija **smučič**, je tudi najbolj podvržena slabostim, če jih smemo tako imenovati, ki izhajajo iz takšnega značaja proizvodnje in prodaje. Pri njej tudi zasledimo, da je celotni prihodek v letošnjih štirih mesecih primerjan z lanskoletnimi dosežki manjši. **Prav posebej naj naglasimo**, da nismo dosegli lanskoletnih izvoznih dosežkov na tem področju prodaje. Temeljna organizacija **trgovina** tudi letos beleži porast prodaje in s tem celotnega prihodka. Temeljna organizacija **inštitut, delovna skupnost spremljajočih služb in delovna skupnost skupnih služb** pa izkazuje svoja gibanja celotnega prihodka skladno s potrebami in razvojem proizvodnih in prometnih temeljnih organizacij.

Ko smo tako na kratko preleteli nekaj podatkov o gospodarjenju v preteklih štirih mesecih letošnjega leta, prihajamo do področja **trošenja ustvarjalnih sredstev**, po ustaljeni navadi temu pravimo financiranje.

Bistvena novost trošenja sredstev, pa razumljivo tudi prilivov sredstev v letošnjem letu je, da od 25. marca 1978 dalje vse naše temeljne organizacije in delovni skupnosti razpolagajo s svojimi žiro računi preko katerih se odvija ves finančni promet prilivov in odlivov sredstev, t. j. plačila prihodkov in plačila odhodkov. Štirinajst dni kasneje smo prešli tudi na ločeno blagajniško poslovanje za vsako temeljno organizacijo, imamo torej eno blagajno in eno blagajničarko, vendarle sedem ločenih popolnoma samostojnih evidenc. To področje poslovanja je zaradi svoje dnevne ažurnosti (to je bančno poslovanje izredno pomembno in če hočete tudi zelo delikatno. Zato nas odgovorno delo na tem področju sili, da čimprej to področje dela konkretno samoupravno določimo. Vedeti moramo, da tudi krediti, ki jih dobimo pri bankah nič več ne prihajajo na skupni račun, ampak ločeno po temeljnih organizacijah.

Največ sredstev smo potrebovali za nabavo reprodukcijskega materiala in plačila storitev zunanjim sodelavcem v družbenem in privatnem sektorju. Naj povemo, da obveznosti do naših upnikov v državi v roku izpolnjujemo, tujim dobaviteljem reprodukcijskega materiala pa plačujemo v roku 90 dni. Dokaj sredstev je potrebno mesečno zbrati za nemoteno izplačevanje osebnih dohodkov. V štirih mesecih letošnjega leta smo vložili v osnovna sredstva, gradbene objekte in opremo 9 milijonov dinarjev.

Veliko naših sredstev je vezanih v zalogah. Zaloge surovin so malekostno narasle v primerjavi s stanjem 1. 1. 1978, še enkrat višje pa so, če jih primerjamo z istim obdobjem lanskega leta. Zelo je zanimiv podatek, da smo samo za carinske dajatve za uvoz reprodukcijskega materiala plačali 8,5 milijona dinarjev. Gotovi proizvodi na skladišču primerjani s stanjem 1. 1. 78 so za 2,5 krat porasli, primerjani s stanjem lanskega leta ob tem času pa so skoraj nespremenjeni. Trgovsko blago primerjano s stanjem 30. aprila 1977 pa se je vrednost podvojila.

Vse zgoraj povedano s seboj vodi zaključek, da moramo imeti višje zadolžitve v obliki kreditov pri bankah, ker nam plačila kupcev ne zadoščajo za normalno in nemoteno poslovanje. V tem ciklusu, kako sfinancirati načrtovani proizvodni krog in vse kar je z njim povezano, pa še kako izstopa že zapisana rdeča nit sezonskega karakterja naše proizvodnje in prodaje.

Ko tako zaključujemo pregled naših uspehov in neuspehov v preteklih štirih mesecih imamo pred seboj še polnih osem mesecev prizadevanj in dela. Prizadevanj za pridobitev dobrih delavcev za vsa področja našega delovanja, za pravočasno in ceneno oskrbo s surovinami, kvalitetno proizvodnjo, ki bo dosegala na trgu priznanje in ceno. V to skrb, delo in prizadevanja moramo biti vsi vključeni, če želimo, da bomo ob naslednjem poročanju kakšni so naši poslovni rezultati lahko ugotovili, da zares smotno gospodarimo z nemajhnimi zaupanimi sredstvi.

Če tako, potem se ni bati za doseženo raven osebnih, skupne in splošne porabe, obratno, pa se lahko zgodi, da bo ravno naša osebna poraba najprej okrnjena.

Pavel KODER

Prestavitev nadstrešja in popravilo na dvorišču pred kovinskim obratom

Nadomeščanje uvoznega materiala z domačim

— Elan ima že vsa leta status pretežnega izvoznika, kar mu daje pravico, da ves devizni priliv potroši za uvoz blaga.

— Kljub temu si intenzivno prizadevamo, da bi čimveč uvoznega blaga nadomestili z blagom domače proizvodnje.

— Zaradi naše dosti specifične proizvodnje smo še vedno prisiljeni uvažati precej specifičnega materiala, zlasti za proizvodnjo smuči. Tako na primer še vedno moramo uvažati profilne jeklene robnike, polietilen obloge, laminat in še celo vrsto drugih materialov, za katere sploh ni domačih proizvajalcev, pa tudi v svetu jih je le nekaj.

— Naj povem, da v principu uvažamo samo to, česar v Jugoslaviji ni mogoče dobiti.

— Moramo reči, da je naše povezovanje z domačimi proizvajalci rodilo že lepe uspehe. Tako smo v lanskem in letošnjem letu kompletno prešli na domače dobave alu cevi, plošč, trakov in profilov, plastičnih vložkov za telovadne blazine, specialnega blaga za telovadne blazine, polieterske smole za čolne, gumi vložkov za smuči, flizelina za smuči, sitotisk barv, brusnih kolutov, rezorcinskega lepila, polietilen vreč za smuči in čolne, pocinkane jeklene žične vrvi, vijakov za smuči in čolne, skripev za čolne itd. — vse to so materiali, ki smo jih pred letom in pol še morali uvažati, ker jih domača industrija še ni nudila ali pa ne v ustrezni kvaliteti.

— Večje zadeve, ki jih imamo trenutno v obdelavi in za katere upamo, da bodo še letos dale rezultate v obliki domačih dobav, so: urea lepilo, gumi

komponenta talne obloge za telovadnice, gumi trak za smuči, jadra za čolne, strehe za čolne, stekleni mat in rowing tkanina za čolne, pa ABS-stranske in zgornje obloge za smuči ter brusni papir in platno.

— Vendar je treba priznati, da je to nadomeščanje uvoznega materiala z domačim često povezano s problemi, ki pri uvozu ne nastopajo, npr. kvaliteta, cena, dobavni roki. Kljub temu, da so v uvoznih kalkulaciji zajete tudi visoke carinske dajatve in stroški vezani z uvozom, včasih cena domačega blaga presega ceno uvoznega. Zlasti takoj ob prehodu na domači material so često tudi težave s kvaliteto, predpisanimi tolerancami itd., ki pa minejo, ko domači proizvajalci spoznajo, da vhodne kontrole nimamo v dekorativne namene. Res je tudi, da pri nabavi materiala iz uvoza kljub vsem uvoznim omejitvam praktično skoraj ni zamud dobavnih rokov, medtem ko je pri domačih materialih često potrebno dosti urgenc, da bi blago prispelo pravočasno. To je odraz težav, ki jih imajo domači proizvajalci pri nabavi njim potrebnega materiala, težav z nepopolno ali neustrezno opremo, včasih pa je to tudi odraz odnosa do domačega kupca, zlasti v primerih, ko je uvoz ustreznega blaga kontingentiran.

— Vendar kljub vsemu temu mislimo, da je treba nadaljevati s prizadevanji, da bi uporabljali čimveč domačega materiala, da s tem dosežemo čimmanjšo odvisnost od uvoza.

F. H.

TRIJE NOVI SVETOVNI REKORDI ENOVRVNE KROŽNO KABINSKE ŽIČNICE

POMA

Leta 1972 je bila v Bovcu — Jugoslavija izdelana prva linija krožno kabinske žičnice za štiri osebe v treh sekcijah z avtomatskim transportom v vmesnih postajah

Dolžina linije 5,8 km
Višinska razlika 1819 m
Kapaciteta 900 oseb/uro

Leta 1975 pa so bili doseženi trije novih svetovni rekordi enovrvene krožno kabinske žičnice za šest oseb. V IRANU v smučarskem centru TUTCHAL je bila izdelana enovrvena krožno kabinska žičnica za šest oseb v treh sekcijah z avtomatskim transportom v vmesnih postajah.

Dolžina linije 7,5 km
Višinska razlika 1825 m
Kapaciteta 1500 oseb/uro
Moč motorjev 1770 KS

Firma POMAGALSKI je izdelala 80 krožno kabinskih žičnic v celem svetu. Na teh žičnicah je v obratovanju 6000 kabin, 20.000 koles in 6000 prižemk, ki so do sedaj opravile preko ene milijarde operacij.

Krožna kabinska žičnica Poma na Kanin

Москва, Покровский собор (храм Василия Блаженного) и гостиница „Россия“
Фот. Ф. Павлов

25-15-1978
19.10.78

2 naselov potnikov za SSSR-u
vsem športne podane IV letnik VŠTK

Куда YUGOSLAVIA
BEGUNJE NA GORELJSKEM

Кому ИНСТИТУТ ЕЛАН

Индекс предприятия связи и адрес отправителя

Študentje zadnjega letnika Visoke šole za telesno kulturo nam pošiljajo pozdrave iz Moskve

Referendum o stanovanjski politiki uspel

VRST Del. sk.	VPIŠANJE VOLILCEV		GLAS-VALO STEVILA		GLAS-VALO ZA %		PROT %		REVELJAVNI SVEV. %		KI VOJITO BT.	
	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
SMUČI	579	100	521	85	272	72	45	11	7	2	58	15
TELOVAD. VODJE	141	100	119	84	115	80	6	4	-	-	22	16
PLASTIKA	65	100	55	85	53	81	1	2	1	2	16	15
INŠTITUT	32	100	30	94	30	94	-	-	-	-	2	6
TRGOVINA	34	100	29	85	26	82	1	3	-	-	5	15
GRUPNE SLUŽBE	95	100	84	90	78	84	6	6	-	-	11	16
SPREMLJAJUČE SL.	192	100	168	88	141	74	18	9	9	5	26	12
S K U P N O :	928	100	806	86	714	77	75	7	17	2	132	14

Pri 110 db ropota le ustrezna zaščita sluha prepreči poklicne okvare

Problematika ropota v delovnih prostorih

Z ropotom (hrupom) se srečujemo zadnje čase pravzaprav povsod: doma, na ulici, v delovni organizaciji in končno na samem delovnem mestu.

Ljudje različno prenašajo ropot; odvisno od starosti, spola, navajenosti, zdravstvenega stanja. Največ je takih, ki jih ropot sicer moti, vendar ne pride v krajšem času do večjih okvar zdravja. Manj je takih, ki so za ropot preobčutljivi, še manj takih, ki jih ropot sploh ne moti.

Ropot vzburi cel organizem, lahko se pokažejo psihosomatske motnje, posebej pa

prizadene sluh (poklicna naglušnost).

Ropot merimo s posebnimi instrumenti za merjenje ropota. Enota merjenja ropota je decibel (db). Pravilnik o varstvu pred ropotom (Ur. list SFRJ št. 29/71) točno predpisuje splošne ukrepe in normative za varstvo pri delu pred ropotom v delovnih prostorih. po podatkih tega pravilnika morajo **biti delavci zavarovani**, če ropot presega **90 decibelov**.

Ropot moti sporazumevanje in s tem v zvezi nastajajo

različni problemi, ki se negativno odražajo pri samem delovnem procesu.

Glede na škodljive učinke hrupa razdelimo stopnje glasnosti hrupa v:

1. stopnja glasnosti 30–65 decibelov

povzroča psihične motnje: delavci postanejo utrujeni, razdražljivi, počutijo se neugodno, slabši medsebojni odnosi.

2. stopnja glasnosti 65–90 decibelov

poleg prej navedenih motenj pride do vzbujenja in do neskladnega delovanja posameznih organskih sistemov: zveča se celična presnova, delovanje srca je nekončno, želodčna sluznica izloča manj prebavnih sokov. Najbolj očitne so motnje nevrohumoralnega sistema: delavci postanejo raztreseni, razdražljivi, čustveno labilni, pozornost pada, motivacije usihajo.

3. stopnje glasnosti 90–120 decibelov

hrup tolikšne stopnje glasnosti povzroča poleg prej omenjenih motenjčasne ali trajne okvare sluha, naglušnost ali popolno naglušnost. Hujše okvare nastanejo, če so delavci ves delovni čas, več let, neprenehoma izpostavljeni hrupu.

4. stopnja glasnosti preko 120 decibelov

te stopnje hrupa ne moremo prenašati brez osebnih zaščitnih sredstev, ker povzroča bolečino. Če se stopnja glasnosti približuje 160 db, lahko človek celo umre.

Dolgotrajni ropot povzroča naglušnost zaradi okvare notranjega ušesa, ker onemogoča dojemanje višjih (tanjših) zvokov. Z naslednjo fazo okvare uho ne zazna več tudi nižjih (debelejših) zvokov, ki sestavljajo naš govor. Tako se okvara sluha razvija v štirih fazah:

1. Slušna utrujenost. Na tej stopnji uho slabše dojema višje zvoke. Ta okvara ni stalna, sluh se lahko še popravi, če uho ni izpostavljeno velikemu ropotu.

2. V tej fazi okvare ni več mogoče popraviti, tudi po daljšem odmoru ne. Pri poslušanju govora, delavec še nima težav.

3. Okvara se razširi že na zvoke, ki sestavljajo govor. Težje ali skoraj nemogoče je slišati šepet.

4. Ta faza zajema še več zvokov (frekvenc). Zvoki morajo biti že precej glasni, da jih okvarjeno uho sliši. Sporazu-

mevanje z govorom je oteženo ali onemogočeno.

Kontrolo sluha oz. ugotavljanje poklicne naglušnosti, opravljamo na avdiometru. To je posebni aparat, ki na podlagi avdiograma da objektivno sliko stanja sluha.

Problematika ropota je v osnovi pereča predvsem iz razloga, ker obstajajo minimalne tehnične rešitve za zaščito pred ropotom. V nekaterih delovnih organizacijah se poslužujejo tehnične rešitve v sami izolaciji temeljev stroja ali naprave, s prekrivanjem izvora hrupa z različnimi materiali, ki vpijajo hrup, ali z oblaganjem sten in stropov s posebnimi tkaninami, ki vpijajo hrup. Vsi ti ukrepi so sorazmerno dragi, v lesni industriji pa so ti ukrepi skoraj nemogoči z ozirom, ker nastane hrup predvsem pri sami obdelavi na strojih. Tu je tehnična zaščita skoraj nemogoča.

Kot izhod v silo se v glavnem danes poslužujemo različnih vrst osebnih zaščitnih sredstev kot mineralna volna (švedska vata), elastični in plastični ušesni zamaški (antifoni, antisoni), naušniki in čelade.

Če to problematiko ropota povežemo s problematiko ropota v naši delovni organizaciji lahko ugotovimo, da je dosti pereča. V oddelkih telov. orodje, razrez lesa, strojna delavnica smučarskega obrata, oddelek metalne obrata smučar, kovinski oddelek in še na nekaterih delovnih mestih npr. kovaška dela, kombinirani rezkalni stroj so opravljene meritve pokazale, da ropot presega dovoljeno mejo 90 db. V vseh teh oddelkih bi morali praviloma vsi zaposleni uporabljati zaščitna sredstva, predvsem švedsko vato. Ta osebna zaščita je vsakemu članu delovne organizacije na razpolago in jo lahko dvigne v skladišču orodja.

V letošnjem letu bomo organizirali pregled vseh delavcev, ki delajo v ropotu in takrat bomo tudi ugotovili dejansko zdravstveno stanje zaposlenih, ki delajo v prekomernem ropotu. Apeliramo na vse člane kolektiva, da ne čakajo rezultatov teh pregledov, ampak, da se na podlagi iznešene problematike že sedaj odločijo za dosledno uporabo zaščitnih sredstev in s tem zavarovanja pred posledicami prekomernega ropota na svojem delovnem mestu.

B Z

Nič nas ne sme presenetiti

Gasilske enote

Svet za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito pri predsedstvu RK SZDL Slovenije je dal poseben poudarek pomenu požarne varnosti in aktivnosti gasilskih organizacij ter zavzel stališče, da sta aktivnost in delo gasilskih organizacij sestavni del družbene samozaščite.

V samoupravnih interesnih skupnostih za varstvo pred požari naj bi usklajevali in oblikovali stališča družbenopolitičnih, samoupravnih in strokovnih nosilcev požarne varnosti.

Gasilske organizacije morajo skozi različne oblike vzgoje in izobraževanja družbene samozaščite, predvsem v OZD, poglobljati skrb za požarnovarnostno kulturo. Po programu iz splošnega dela učnega programa, mora pripadnik gasilske enote civilne zaščite vedeti:

1. Fiziognomija sodobne vojne, koncepti in oblika splošnega LO.
2. Svobodna obveščevalna služba in varnostni sistem SFRJ.
3. CZ v sestavi ljudskega odpora.
4. Sodobna orožja za napade.
5. Jedrsko, kemično in biološko orožje.
6. Radiološka, kemična in biološka kontaminacija.
7. Prva medicinska pomoč.
8. Reševanje iz ruševin.
9. Zaklonišča
10. Reševanje ob naravnih in hudih nesrečah

Ocena potreb po zaščitnih objektih

Preseljevanje prebivalcev

Preseljevanje je del ukrepov sklanjanja prebivalcev in materialnih dobrin, katere niso identične z evakuacijo in se lahko predvidi v primeru, ko ni zadosti zaklonišč in zaklonov na delovnem mestu in v stanovanju.

Evakuacija je ukrep civilne zaščite, katera preseljuje odredeno kategorijo prebivalcev organizacije združenega dela in materialne dobrine iz ogroženega naselja na manj ogrožen prostor, vsled zaščite vojaških udarov ali elementarnih nesreč.

Preseljevanje se razlikuje od evakuacije v tem, da prebivalci nekega naselja začasno menjajo mesto prebivanja v okviru tega naselja, tako da se premeščajo iz bolj ogrože-

nega na manj ogroženo naselje. Novo mesto prebivanja, po mikro oceni ogroženosti, mora praviloma, omogočiti boljše stopnjo preživljanja.

Ocena potreb po zaščitnih objektih v delovnih organizacijah

Vsem delovnim organizacijam katere so obvezne, da proizvajajo v vojnem času, izhaja obveza obrambe in zaščite, odnosno obveza za sklanjanje delovnih ljudi in materialnih dobrin, sklanjanje oseb, ki so v poslovnih vezah z delovno organizacijo, katere bi se našle v delovnih in poslovnih prostorih delovne organizacije.

Pri planiranju zaklonišč moramo predvideti:

– število oseb za katere zaščito moramo skrbeti, zavisi od vojnega plana proizvodnje, kar največkrat odgovarja mirnodobskemu številčnemu stanju,

– število oseb v poslovnih vezah, ki bi se lahko našle v prostorih delovne organizacije, je rezultat vojne ocene,

– število delavcev po izmenah, mora biti usklajeno z delovnim procesom proizvodnje.

Potreba po zaščitnih mestih se odreja na najslabši primer, ko je v prostorih delovne organizacije, istočasno največje število ljudi.

Izkušnje iz vietnamske vojne govore v prid za reševanjem zaščite na tistih mestih, kjer ni zgrajenih zaklonišč in sicer zaklonilniki kot individualni zakloni. Pokazali so veliko uporabno vrednost zaščite pred napadi z modernim orožjem. Iz tega smatram, da se ta problem lahko rešuje efikasno z izgradnjo zaklonilnikov, ki ne predstavlja poseben ekonomski problem skupnosti.

Vsa ta dejstva kažejo na resnost in veličino dela na ugotovitvi stvarnih potreb po zaščitnih objektih. Čas je, da se temu problemu preide študijsko. Izgledi potreb zavisi od kvalitet planskega pristopa dolgoročnih končnih rešitev in kot časovno rešitev v skladu priprav v katerih se bomo našli.

Z ustvarjanjem tako izkazanih potreb, rezultirajo dejstva, da smo kot družba dolžni, vsakemu državljanu naše domovine, oskrbeti zaščito tam, kjer je in tam, kjer bi se našel. Drugo vprašanje pa je, kakšen standard zaščite lahko

ponudimo z ozirom na stopnjo naših pripravljenosti v trenutku agresije. Če z izgradnjo v miru ne moremo preskrbeti potrebne zakloniščne kapacitete, skozi naše operativno planiranje, moramo najti rešitev za zaščito v zakloniških dopolnilne zaščite in zaklonilnikih.

Zaklonišča

Svobodni napadalec ima zelo veliko izbiro konvencionalnih orožij in orožij za množično uničevanje. Kljub nekaterim logičnim dejstvom in zakonitostim bodo domneve o dejanskih ciljih, obsegu, sredstvih in številu sovražnikovih napadov vedno precej abstraktne in nepopolne. Ne smemo pozabiti, da ima napadalec največkrat iniciativo in prednost, ker izbira cilje in določa jakost in vrsto napadalnega orožja, medtem ko je treba zaščito organizirati tako da bo lahko delovala v različnih razmerah in jo je treba pripraviti za vse mogoče akcije. Splošna ljudska obramba se po naši zasnovi organizira stalno na vsem ozemlju SFRJ, v vseh razmerah in na vse načine. Torej, tudi ukrepe civilne zaščite je potrebno izvajati v vseh naseljenih krajih, zlasti po mestih, ki so po oceni lahko cilj sovražnikovih napadov.

V sklopu vseh teh ukrepov ima zelo pomembno vlogo pri

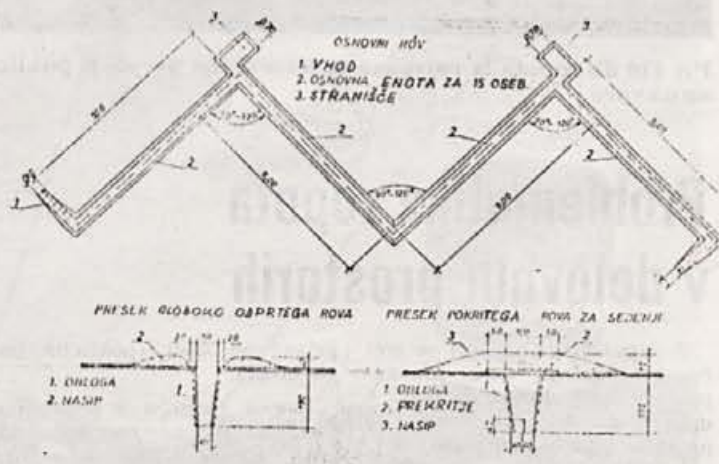
pripravah za zaščito prebivalstva in materialnih dobrin graditev zaklonišč.

Orožje za množično uničevanje ter stalne potencialne grožnje za njegovo možno uporabo so temeljni elementi, ki opozarjajo na to, da je treba graditi takšna zaklonišča, ki bodo imela vse lastnosti za obširno zaščito pred vsemi nevarnostmi v zvezi s temi orožji.

Kot zaklonišče se šteje zaprt prostor, ki je funkcionalno rešen tako, da je v njem mogoče daljše neprekinjeno bivanje ljudi, oziroma, da je konstrukcijsko pripravljen in opremljen tako da med napadom in po njem daje določeno stopnjo in obseg zaščite.

Glede na stopnjo zaščite, ki jo omogočajo, so zaklonišča lahko namenjena osnovni, ojačani in visoki zaščiti. V zaklonišča osnovne zaščite uvrščamo umetne in naravne objekte, ki jih je mogoče zgraditi ali prilagoditi v krajšem času, in sicer v glavnem z nekvalificirano delovno silo.

Umetni objekti so: zaklonišča, zgrajena iz lesa in zemlje, tj. zemeljsko-leseni objekti, montažna zaklonišča iz preurejenih armirano-betonskih ali kovinskih elementov, montažno-demontažni objekti itd. Naravni objekti za sklanjanje so pravzaprav razne prilagojene pečine, jame in druge primerne zemljiške oblike.

V obstoječe dele objektov ali objekte v celoti, ki se lahko prilagajajo za zaščito, lahko uvrstimo: zapuščene predore, rudnike, podzemeljske prehode za pešce, zapuščene fortifikacijske objekte itd.

Odpornost zaklonišča osnovne zaščite ne sme biti manjša od 0,5 kp/kv. cm. Ta zaklonišča se opremijo s pri-

ročnimi sredstvi za zračenje in čiščenje zraka ter z drugo potrebno opremo, tako da so v določeni meri usposobljena za kolektivno zaščito pred kemičnimi napadalnimi sredstvi in radioaktivnim prahom.

Ti objekti pa se zgradijo šele takrat, kadar nam preti neposredna vojna nevarnost, kar ne izključuje obveznosti odgo-

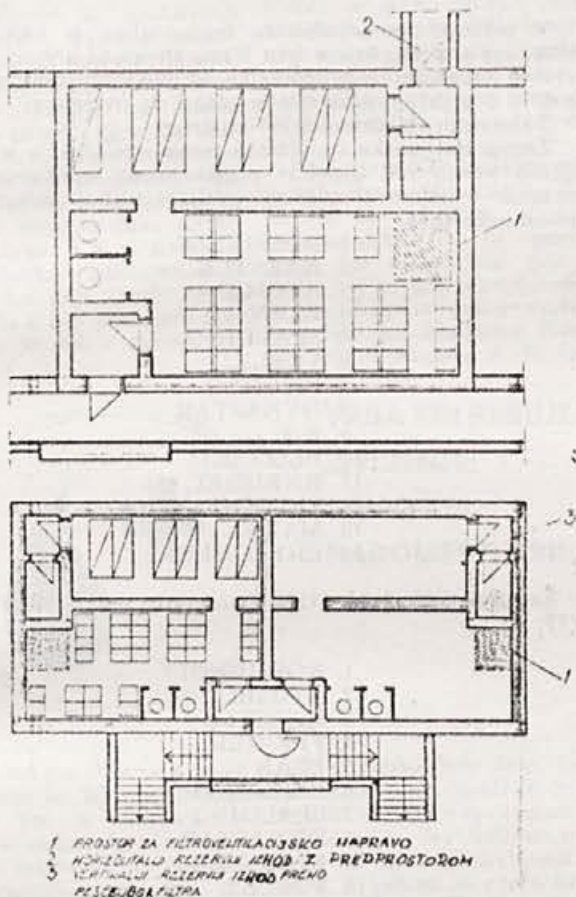
vornih organov, da tudi za to najenostavnejšo vrsto zaklonišč pravočasno pripravijo potrebno in zagotovijo gradbeni material. Sicer pa bodo ti objekti potrebni od začetka do konca vojne, tako da je treba zagotoviti trajnost pri graditvi takšnih zaklonišč med vsem obdobjem vojne.

Zato so pojmovanja, da je mogoče te objekte izdelati brez finančnih vlaganj in v zelo kratkem času, popolnoma nerealna, ker ne temeljijo na objektivnih ocenah in dejan-

skih planskih kazalcih (količina del in materiala, transportnih sredstev in delovne sile).

Mirnodobska graditev zaklonišč je usmerjena predvsem na zaklonišča ojačane zaščite. Odpornost teh zaklonišč ne sme biti manjša od 1 kp/kv. centimeter. Njihova primarna zaščita predstavlja zaščito pred učinki jedrskega orožja, tako da lahko varujejo tudi pred zadetki s konvencionalnimi napadalnimi sredstvi od blizu.

ZAKLONIŠČA V SKLOPU ZGRADB IN ZAKLONIŠČA KOT SAMOSTOJNI OBJEKT

1 PROSTOR ZA FILTROVENTILACIJSKO NAPRAVO
2 HORIZONTALNO REZERVA IZHOD Z PREDPROSTOROM
3 VERTIKALNO REZERVA IZHOD PREKO REZELBGA FILTERA

Glede na to, da bi bila lahko zaklonišča ojačane zaščite neposredno zadeta z letalsko bombo kateregakoli kalibra, je potrebno njihove zmogljivosti omejiti na manjše število ljudi. Te omejitve so nujne tudi zato, da bi zagotovili znosne mikroklimatske pogoje v zaprtem prostoru brez posredovanja klimatskih naprav.

Po osnutku naših normativov so maksimalne zmogljivosti zaklonišč ojačane zaščite z odpornostjo 2-3 kp/kv.cm omejene na maksimalno 200 ljudi.

Graditev zaklonišč

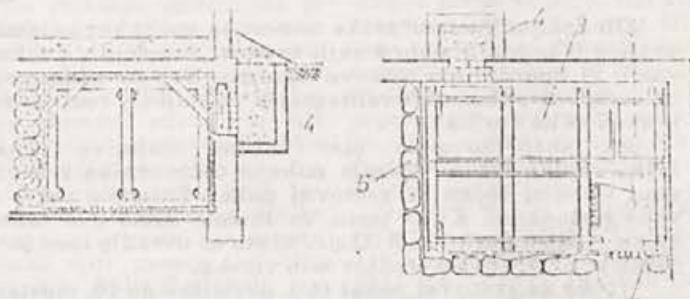
Zaklonišča gradimo na tistih javnih mestih, na katerih se zbira večji del prebivalstva (javna zaklonišča), in sicer iz sredstev prispevka investitorjev stanovanjskih in poslovnih stavb, v organizacijah združenega dela (zaklonišča OZD) iz sredstev teh organizacij in v stanovanjskih hišah (blokovska in hišna zaklonišča)

iz sredstev investitorjev teh stavb.

Zaklonišče naj postane sestavni del arhitektonske rešitve vsakega novega objekta, njegov obvezni element, ki se projektira glede na pogoje svoje kategorije in po pravilniku o tehničnih normativih za graditev zaklonišč. Če lociramo zaklonišče v kletne prostore objekta ali v njegovi neposredni bližini, je oddaljenost prostora za zaklanjanje minimalna, tako da je odhod iz zaklonišča največkrat potrebno samo toliko časa, kot je potrebno za vertikalno spuščanje prebivalcev iz posamezne stavbe. Zaklonišča morajo imeti obvezno urejene naprave za obdelavo zraka, napajanje z električno energijo, oziroma lastne vire za njeno proizvodnjo. Posebne rezerve vode, goriva, urejene in zavarovane visne in izpušne odprtine z ustreznimi predfiltri in protiudarnimi ventili.

PRESEK

OSNOVA

IMPROVIZIRANO ZAKLONIŠČE V KLETI ZGRADBE

1. Predprostor
2. Strop
3. Prostor za bivanje
4. Okno in okenski jašek, izpodoben z šotki in peskom z funkcijo rezervnega izhoda
5. Polnjene vreče z peskom

Največje, najdaljše, naj...

(iz »SLAVONSKE ŠUME«)

• Najvišja v absolutnih merah (od podnožja na oceanskem dnu do vrha), je planina MAUNA KEA na Havajih. Njena višina je 10.200 m, od česar samo 4.205 m gleda iz vode (oziroma se dviguje nad površino vode).

• Najvišje pešene sipine so v bližini vasice AUS v južno zapadni Afriki. Dosegajo ogromne višine 253 m.

• Najvišji oceanski val je bil registriran v noči med 2. in 3. majem 1933. leta z ladje »RAMAPO«, ki je plovila iz Manile v San Diego. Višina tega mamutskega vala je bila 34,1 m, kar je približno enako visoko, kot je moderna 10-nadstropna stolpnica.

• Najdaljši nastop kolcanja beleži Džek O'Livi iz Los Angelesa. Kolcati je začel 13. junija 1948 in je nehal 1. junija 1956. leta z enotedenskim premorom v letu 1951. V tem času je nesrečni kolcavec kolcnil okrog 160 milijonkrat in izgubil 29 kg.

• Najdaljše lase je nosil Svami Pandarasanadi, sluga samostana TIRUVADU TURALI v Indiji. Dolgi so bili 7 metrov in 90 centimetrov.

• Po rasi najvišja etnična skupina na zemlji je pastirsko

pleme TUTSI iz Burundija. Srednja višina odraslega moškega je 185,5 cm. Koliko so potem šele visoki njihovi najvišji?

• Najdaljši viseči most z enim lokom je v Newyorški luki. Gradili so ga 5 let in je stal 305 milijonov dolarjev. Lok je širok 1.299 m, nosilci pa dosežejo višino 210 m.

• Najdaljše poetsko delo je znani spev »MAHABHARATA«. Vsebuje 220.000 stihov, oz. okrog 3 milijone besed.

• Najfenomenalniji spomin je pokazal MOHAMED ALI HALIK iz Ankare. On je 14. oktobra 1967 ob prisotnosti komisije poznavalcev Korana v 6 urah na pamet zrecital nič manj in nič več kot 6666 stihov iz te svete muslimanske knjige.

• Najstarejši zemljevid je Turinski papirus. Na njem je začrtan razpored egiptovskih zlatih rudnikov. Papirus izvira iz 1320. leta pred našim štetjem.

• Najmanj razširjena bolezen na svetu je vsekakor - kuri ali bolezen smeha. Noben od teh, ki so oboleli ni preživel. Na srečo ostalega sveta je ta bolezen razširjena med člani samo enega plemena - furu, ki žive na Novi Gvineji.

V četverboju so bili na š kegljači najboljši

Uspeh naših smučič še iz drugega zornega kota

Ob zaključku smučarske sezone je vsekakor zanimiva analiza o uspehih smučarskih tovarn, doseženih s tekmovalci, ki uporabljajo njihovo opremo. Ker so tekmovalca za svetovni pokal najkvalitetnejša in najbolj realna, smo te vzeli za naš prikaz.

Za našo tovarno niso toliko zanimiva ženska tekmovalca, ker ni dosegla nobena tekmovalka z Elanovi smučmi točke za svetovni pokal. Drugače pa je seveda z moškimi. Kljub temu, da imamo samo dva tekmovalca – Stenmarka in Križaja, ki sta se uvrstila med prvih deset, je ELAN-ova uvrstitev zelo visoka.

Točke za svetovni pokal (t. j. uvrstitev do 10. mesta) je doseglo 57 tekmovalcev in 43 tekmovalk. Od tega je pri moških 27 tekmovalcev v SL, 22 tekmovalcev v VSL in 24 tekmovalcev v SK.

Če pogledamo število uvrščenih tekmovalcev, ki tekmujejo za posamezne tovarne, vidimo, da to zelo vpliva na končno uvrstitev. Bogatejše tovarne si lahko privoščijo večje število kvalitetnih tekmovalcev ter stroškov, ki nastanejo zaradi njih.

Prikaz števila tekmovalcev, ki nastopajo za posamezne tovarne in so se uvrstili v svetovni pokal med prvih 10.

	Moški tekmovalci	Ženske tekmovalke	Skupaj
1. ROSSIGNOL	12	9	21
2. FISCHER	12	3	15
3. KAESTLE	4	10	14
4. ATOMIC	4	6	10
5. DYNASTAR	4	5	9
6. SPALDING	5	3	8
7. KNEISSEL	5	1	6
8. BLIZZARD	4	2	6
9. VOELKL	—	4	4
10. ELAN	2	—	2
K-2	2	—	2
12. FRITZMEIER	1	—	1
ERBACHER	1	—	1
MAXEL	1	—	1
	57	43	100

Po posameznih disciplinah smo vzeli vse rezultate do 10. mesta, ki so bili doseženi v svetovnem pokalu:

	tekmovalcev	točke
Moški – SL:		
1. ELAN	2	143
2. ROSSIGNOL	7	138
3. ATOMIC	3	111
4. K-2	2	91
5. SPALDING	2	47
6. FISCHER	3	42
7. DYNASTAR	3	34
8. KAESTLE	1	30
9. FRITZMEIER	1	14
10. BLIZZARD	2	8
11. MAXEL	1	1
	27	654
Moški – VSL:		
1. ELAN	2	162
2. SPALDING	3	118
3. KAESTLE	1	102
4. K-2	1	94
5. ROSSIGNOL	5	79
6. ATOMIC	3	61
7. KNEISSEL	1	24
8. BLIZZARD	2	9
9. FISCHER	1	7
MAXEL	1	7
11. DYNASTAR	1	1
12. ERBACHER	1	1
	22	665
SMUK – moški:		
1. FISCHER	9	359
2. KAESTLE	3	167
3. ROSSIGNOL	4	122
4. KNEISSEL	5	92
5. SPALDING	1	20
6. DYNASTAR	1	8
	24	768

Skupni seštevek točk doseženih v svetovnem pokalu vseh treh disciplin pa je sledeč:

1. FISCHER	408
2. ROSSIGNOL	339
3. ELAN	305
4. KAESTLE	299
5. K-2	185
6. SPALDING	185
7. ATOMIC	172
8. KNEISSEL	116
9. DYNASTAR	43
10. BLIZZARD	17
11. FRITZMEIER	14
12. MAXEL	8
13. ERBACHER	1

V kolikor upoštevamo še tekmovalke, je naša uvrstitev slabša, ker si v letošnjem letu Kuzmanova ni priborila točke za svetovni pokal, ostale tekmovalke na naših smučeh pa so še zelo mlade in dosežajo skromnejše rezultate oz. uvrstitve.

Take razpredelnice delajo tudi drugi.

Znana italijanska smučarska revija »SCIARE« je tudi letos objavila vrstni red uspehov proizvajalcev smučarske opreme, doseženih s tekmovalci, ki uporabljajo njihov material v svetovnem pokalu:

1. ROSSIGNOL	703
2. KAESTLE	596
3. ATOMIC	510
4. ELAN	323
5. SPALDING	292
6. VOELKL	271
7. FISCHER	243
8. DYNASTAR	222
9. K-2	196
10. BLIZZARD	157
11. KNEISSEL	101
12. FRITZMEIER	20
13. MAXEL	8
14. ERBACHER	1

Za primerjavo lahko vzamemo vrstni red pretekle sezone – 76/77:

1. ROSSIGNOL	726
2. ATOMIC	659
3. KAESTLE	376
4. FISCHER	346
5. ELAN	341
6. BLIZZARD	332
7. SPALDING	325
8. DYNASTAR	179
9. KNEISSEL	157
10. VOELKL	125
11. K-2	100
12. FRITZMEIER	32

V tej sezoni vidimo, da se je ELAN premaknil za mesto višje, prav tako tudi KAESTLE.

Jurij Vogelnik

Ze četrtič je bila podeljena zlata smučka Sportskih novosti Bojanu Križaju kot najboljšemu jugoslovanskemu smučarju na prireditvenem prostoru motocrossa v Podljubelju

Dajanje krvi je stvar nas vseh

Že v mesecu marcu je bil v tovarni ustanovni sestanek aktivna krvodajalcev. Za predsednika je bil izvoljen tov. Knavs Alojz, za tajnika pa sestra Anderle Tea. Aktiv ima še 5 članov. Naloga aktivna je, da pridobi čim več novih krvodajalcev. Ob krvodajalskih akcijah pa prevzame vso organizacijo v tovarni. Pri svojem delu sodeluje z Občinskim odborom RK.

Že prva leta prostovoljnega krvodajalstva v Sloveniji je postalo jasno, da krvodajalstvo ne more ostati samo stvar Rdečega križa, Zavoda SRS za transfuzijo in transfuzijskih oddelkov splošnih bolnišnic, ampak da mora to postati splošna družbena skrb. Krvodajalstvo temelji na humanizmu in zavesti človeške solidarnosti, torej na prepričanju, da naj bi kri prispeval vsak, dokler je zdrav in sposoben, da jo bo ob vsakem času dovolj na razpolago. Kn ni zdravilo, ki ga lahko izdelujemo v tovarni, kri daje tisoče občanov, da bi z njo pomagali bolnikom in jo dali v skupne rezerve.

Vsakega občana je treba zdravstveno pregledati. Namen tega pregleda je dvojen:

I. da se zavaruje darovalec; kri sme dati samo oseba, ki jo zdravnik spozna za zdravo;

II. varstvo prejemnika krvi, ker vemo, da se nekatere bolezni lahko prenesejo na prejemnika s krvjo osebe, ki je to bolezen prebolela in je ob odzvedu zdrava.

Vsakemu krvodajalcu določijo vrednost hemoglobina (krvnega barvila). Določanje je preprosto: iz prsta vzamejo kapljo krvi in določijo odstotek hemoglobina. Ta odstotek je lahko znižan zaradi različnih vzrokov (krvavitve, nepravilne prehrane, različna obolenja). Oseba, pri kateri so našli nižjo vrednost hemoglobina, začasno ne more dati krvi.

Poleg tega krvodajalcu določijo še krvno skupino A, B, O in AB na ploščici, ki je le orientacijska. To bi omenila zato, ker krvodajalci pogosto želijo, da se jim tako določena krvna skupina takoj vpiše v krvodajalsko izkaznico. Rezultat krvne skupine A, B, O in

izmeri krvni pritisk in po potrebi opravi še druge preiskave.

Ko zdravnik ugotovi, da je prijavljena oseba sposobna dati kri, določi odvzemno količino. Krvodajalec lahko naenkrat dá do 500 ml krvi. Pri nas običajno odvzamejo 300 ml, vendar pa zdravnik lahko določi tudi večjo količino.

Časovni presledki med posameznimi odvzemi za moške (vsake tri mesece), za ženske (vsake štiri mesece) so brez kakršnih koli škodljivih posledic.

Celotna usmeritev v zbiranju prostovoljnih krvodajalcev mora biti v tem, da

vključujemo v vrste krvodajalcev vedno več občanov in da skušamo vsakega zdravega občana pridobiti, da bo dal kri vsaj nekajkrat v življenju. Ob tem pa je zanj prav gotovo največje priznanje v zavesti, da pomaga in sodeluje v taki organizaciji krvodajalstva, ki bo tudi njemu in njegovim svojim zagotovila kri, kadar bijo potrebovali.

DAJANJE KRVI JE ODSEV CLOVEČNOSTI IN ZATO TUDI ENO IZMED MERIL ZA NAŠO OSVEŠČENOST IN SOLIDARNOST DO SEBE IN DRUGIH.

Anderle Tea

VAŠA KRI REŠUJE ŽIVLJENJE; SAMO KRI NADOMESTI KRI!

O količini porabljene krvi za zdravljenje je bilo že mnogo razprav. Vse te razprave in analize so pokazale, da so potrebe res velike, saj iz dneva v dan naraščajo prometne nezgode, nesreče pri delu in v gospodinjstvu, ki največkrat terjajo zdravljenje s krvjo. Prav tako pa terja velike količine krvi tudi sodobno zdravljenje raznih bolezni. Poleg tega si moramo v Sloveniji zagotoviti tudi določene rezerve krvne plazme za primer večjih naravnih in drugih nesreč. Letno potrebuje Slovenija 20.000 litrov krvi.

Večkrat slišimo vprašanje: ALI KRI NEMARA IZVAŽAMO? Krv ne izvažamo. Tega ne dela nobena dežela. Kri je tako dragocena in zbrana s tolikimi težavami, da si ni mogoče misliti trgovanja z njo, zlasti pa ne trgovanja s tujino. Če smo kri poslali kdaj iz države, smo jo poslali zaradi nujne potrebe (elementarne nesreče, vojne), vendar pa je bila zbrana vedno zunaj rednih krvodajalskih akcij. To je Rdeči križ Slovenije javnosti tudi vedno sporočil.

KDO JE LAHKO KRVODAJALEC? Krvodajalci so lahko zdrave osebe obeh spolov v starosti od 18–65 let.

AB se lahko izda šele, ko se krvna skupina določi še po zanesljivi metodi v epruvetah.

Določijo še sedimentacijo krvi. Z njo ugotavljamo hitrost, s katero se rdeče krvničke usedajo. Povišano sedimentacijo najdemo pri različnih boleznih (pri akutnih in kroničnih infekcijah, težji slabokrvnosti) in tudi v fizioloških stanjih (nosečnost; po običajnih obrokih hrane, ki vsebujejo veliko beljakovin).

Po opravljenih laboratorijskih preiskavah pregleda krvodajalca še zdravnik. Važno je, da krvodajalec da zanesljive podatke o prebolelih boleznih oz. dotedanjih operacijah. Zdravnika posebej zanima, če je krvodajalec prebolel nalezljivo tuberkulozo, zlatenico ali malarijo.

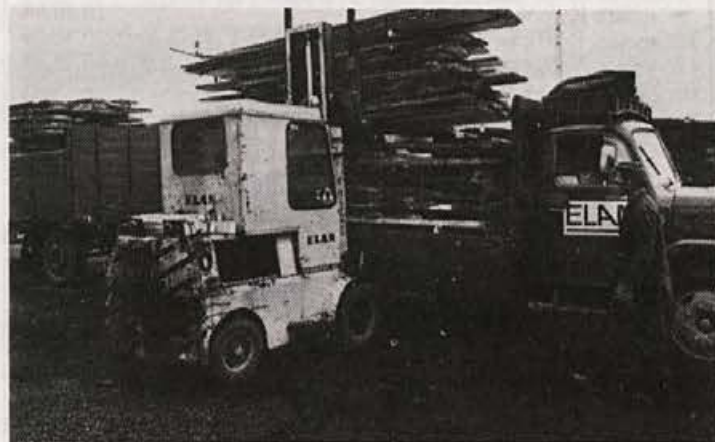
Krvodajalci ne morejo biti osebe, ki so bolne za nalezljivimi boleznimi, kot so npr. tuberkuloza, ledvične bolezni, rakasta obolenja, sladkorna bolezen, srčne bolezni itd.

Zdravnik odkloni za nedoločen čas osebe, ki so bolne za akutnimi nalezljivimi boleznimi, akutnimi obolenji grla, pljuč, kože itd. Ženam, ki so noseče, krvi ne odvzamejo.

Dalje zdravnik vsakemu krvodajalcu posluša srce, mu

Franci Polončič med drugimi zelo vestno in odgovorno opravlja težko delo šoferja kamiona

Na tisoče kubičnih metrov lesa pripeljejo naši kamioni z železniške postaje Lesce v Elan

Naš vrtnar Ivan Ferkolj ima vedno polne roke dela. Na sliki ob košnji tovarniških zelenic.

Bera pokalov z Lesariade 1978

XIX Lesariada – gozdarjev, lesarjev in lovcev

ELAN DRUGI

Na Kaninu je bila pod pokroviteljstvom MEBLA iz Nove Gorice XIX. Lesariada, katere se je udeležilo 84 tekačev in 274 alpincev – moških in žensk iz 24 delovnih organizacij lesarjev, gozdarjev in lovcev.

NASI smučarji so opravičili zaupanja, saj so v skupni uvrstitvi zasedli 2. mesto. Le za las pa bi bili zmagovalci. Šibka točka so še vedno tekači (moški in ženske).

Rezultati:

Teki ženske – 24 tekmovalk:

7. mesto Brejc Ana	19.05,07
9. mesto Kapus Stanka	19.19,93
11. mesto Podlipec Amalija	19.48,70
12. mesto Vavpotič Minka	19.54,36
14. mesto Janša Rozalija	21.11,34

Teki moški I. kategorija – 40 tekmovalcev

6. mesto Kozinc Boris	25.49,06
17. mesto Hanžič Janez	29.56,25

Teki moški II. kategorija – 20 tekmovalcev:

2. mesto Peterman Franc	28.55,96
5. mesto Pangerc Silvester	29.22,24
7. mesto Hrovat Janez	30.36,27

Ekipno teki – ženske 5 ekip:

3. mesto Elan Begunje

Ekipno teki moški – 12 ekip:

4. mesto Elan Begunje

VELESALOM ŽENSKE I. kategorija – 42 tekmovalk:

4. mesto Oražem Mila	49,72
6. mesto Žerovnik Marjana	51,80
16. mesto Kajdiž Olga	1.00,67
19. mesto Keliš Nataša	1.09,91

Veslalom ženske II. kategorija – 15 tekmovalk:

8. mesto Podlipec Amalija	1.04,62
---------------------------	---------

Veslalom moški III. kategorija – 14 tekmovalcev:

3. mesto Cvenkelj Franc	49,94
-------------------------	-------

Veslalom moški II. kategorija – 53 tekmovalcev:

6. mesto Bohinc Janez	45,97
9. mesto Dežman Jože	46,64
13. mesto Peternelj Janez	48,75

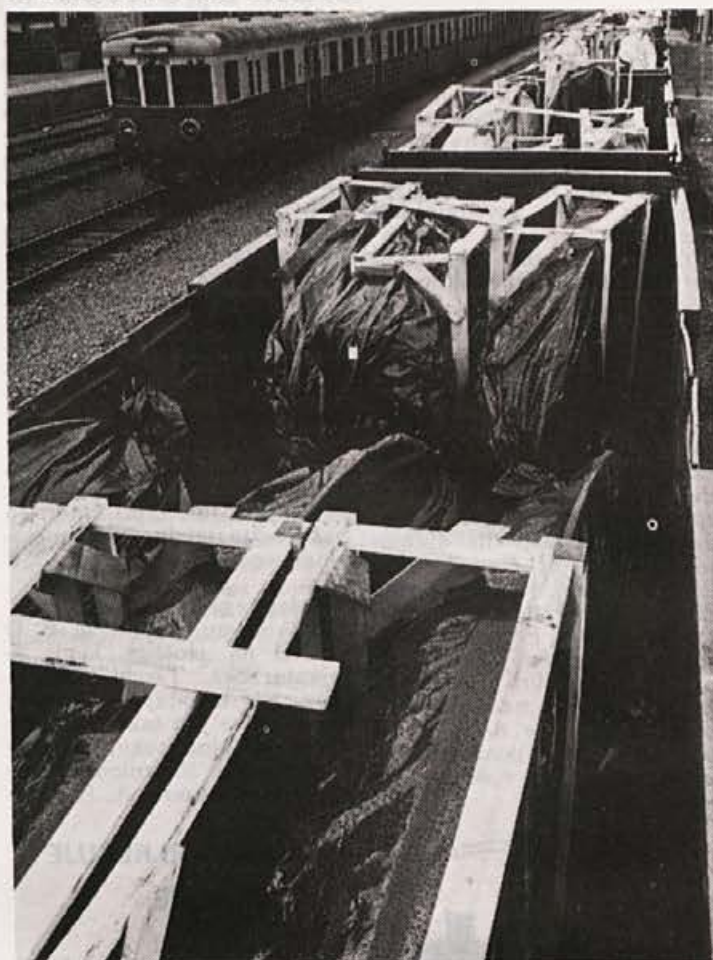
Veslalom moški I. kategorija – 108 tekmovalcev:

1. mesto Gašperšič Miran	1.00,07
2. mesto Mulej Valentin	1.00,31
5. mesto Krivic Janez	1.02,06
10. mesto Mulej Vlado	1.05,34
35. mesto Bolčina Alojz	1.09,64
39. mesto Milatovič Ivan	1.10,16
41. mesto Vojvoda Vojko	1.10,41

Skupno je za Elan nastopalo 16 žensk in 26 moških.

ČESTITAMO!

Sezona za čolne

Sedem vagonov čolnov na domače tržišče

Takšen pa je prevoz čolnov v izvoz

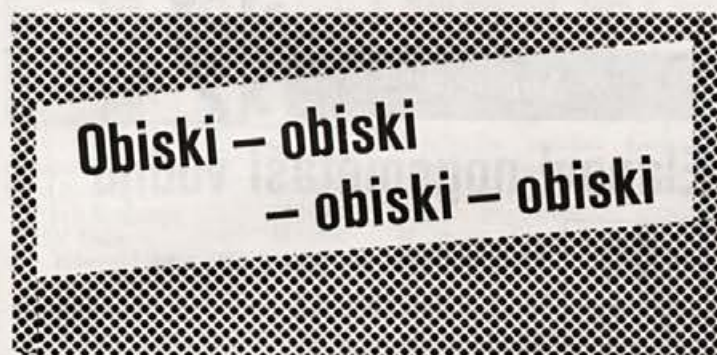
Izvlačenje jadrnice 707 iz kalupa

Člani komisije za marketing VIII. mediteranskih iger v Splitu na seji v Elanu. Član te komisije je tudi Dolfo Vojsk.

Predstavnik lesarskih in gozdarskih inštitutov iz vzhodnoevropskih držav – SEV v Elanu

Gostje ISKRA COMMERCE z njihovimi poslovnimi partnerji iz Švedske na obisku in ogledu Elana

Predstavnik krajevnih in deželnih oblasti s Koroške (Avstrija) na razgovorih v zvezi z našo novo tovarno Elan – Avstrija

Študentje zadnjih letnikov Univerze iz Ljubljane – Biotehniške fakultete za lesarstvo – naši gostje

Člani sekretariata komisije ICSPE (šport in prosti čas) v Elanu med njihovim mednarodnim kongresom na Bledu

General-turist iz Čakovca s predstavniki »Slovina« iz Ormoža pri nas

Elan občinski sindikalni prvak v šahu za leto 1978

Skupno 133 točk: ženske 58 točk, moški 75 točk

V nedeljo, 28. 5. 1978 je bilo v hotelu Grajski dvor v Radovljici sindikalno prvenstvo v šahu za ženske in moške ekipe iz vse radovljiške občine. Nastopilo je 48 moških in 10 ženskih igralcev oz. igralk in to iz 14 OOS ali KOOS.

V razredu s 1., 2. in 3. kategorijo je nastopilo 18 igralcev:

Vrstni red: točk
1. Mali Slavko obrtniki 16
2. Vrečko Maks Elan 13,5

Z osvojitvijo drugega mesta Vrečko Maksu čestitamo k uspehu.

V konkurenci žensk je nastopilo 10 igralk.

Vrstni red:

1. Vovk Tončka	Veriga
2. Gomboc Lidija	Elan
3. Brcar Ivanka	Elan
4. Ferik Julijana	Elan
5. Košir Majda	Elan
6. Jagodic Marija	Elan
7. Podlipec Amalija	Elan
8. Zupan Anica	Elan

Skupno so osvojile 58 točk.

Osvojile so prvo mesto in s tem pokal OSZS Radovljica.

V 4. kategoriji in brez je nastopilo 30 igralcev.

Vrstni red:

1. Erzar Pavel	Tapetništvo
2. Potočnik Zvone	Elan
3. Resman Franc	Elan
5. Dragan Milan	Elan
6. Langus Mirjan	Elan
9. Jerala Vinko	Elan
11. Resman Andrej	Elan
12. Blažič Franc	Elan

Od 13. do 30. mesta pa so se plasirali:

Benedičič Tone	Elan
Hrovat Brane	Elan
Bilič Jože	Elan
Omejc Vinko	Elan
Omejc Cene	Elan
Hegedič Lado	Elan
Jagodic Stane	Elan
Legat Franci	Elan

Doprinesli so 9 točk.

Skupno je za Elan nastopilo 17 moških, ki so nabrali 75 točk in 7 žensk, ki so osvojile 58 točk. Skupno torej 133 točk in s tem pokal OSZS RADOVLJICA in prvo mesto.

BENEDIČIČ TONE

Elanovi nogometaši najuspešnejši v občinski II / A ligi

Nogomet

Elanovi nogometaši vodijo

USPEŠEN ŠTART ELAN V II. OBČINSKI LIGI V MALEM NOGOMETU

23. aprila se je pričelo 3. občinsko prvenstvo v malem nogometu.

Tokrat nastopa 30 ekip, ki so razvrščene v tri skupine. Najboljših 10 iz lanskega prvenstva v I. skupini, ostale ekipe pa v II. A in II. B skupini.

Ker ELAN letos prvič sodeluje, so ga razporedili v II. A skupino – skupaj z Mlado Bosno, Lancovim, Iskro, Plamenom, Dvorsko vasjo, Ljubnim, Brezjami, Pustim gradom in Prevalom. Igra se po liga sistemu – vsak z vsakim. Pravico nastopa imajo samo neregistrirani tekmovalci oz. igralci:

Za ekipo ELAN nastopajo naslednji igralci: M. Debeljak, J. Hanžič, N. Tonejc, J. Cerar, P. Finžgar, M. Gašperšič, R. Kokalj, M. Dolar, E. Mešanović, J. Dežman in Drago Gračnar.

Po prvih štirih kolih se je pokazalo, da je ELAN najresnejši kandidat za I. ligo. Od skupno osem možnih točk so po štirih kolih osvojili sedem. To pomeni, da so trikrat zmagali in enkrat remizirali.

V prvem kolu so se pomerili z ekipo Lancovega in z gostovanja prinesli obe točki. Končni rezultat je bil 4:1 v korist ELAN. Strelca za našo ekipo sta bila Kokalj 1 krat in Cerar 3 krat.

Drugo kolo je bilo nekoliko manj uspešno, saj so na domačem terenu uspeli osvojiti le po eno točko. Čeprav so vodili proti Prevalu že 2:0, je bil končni rezultat 2:2. Tokrat je bil za ELAN uspešen Cerar – 2 krat.

V tretjem kolu je bila na sporedu prva težja preizkušnja, ki pa so jo uspešno prebrudili, saj so nadigrali ekipo Plamena s 4:2 in to v Kropi. Strelci za ELAN so bili: Gašperšič – 2 krat, Cerar in Finžgar po 1 krat.

Četrto kolo je prineslo visoko zmago 9:3 proti Dvor. vasi. S to zmago so se krepko učvrstili na vrhu lestvice in krepko popravili gol razlike. Tokrat je cela ekipa, razen golmana dosegla po kak zadetek. Strelci: Finžgar, Kokalj, Dolar po 2 krat, Dežman, Cerar, Gašperšič po 1 krat.

LESTVICA po 4 kolih:

ELAN Begunje	4	3	1	0	19: 8	7
Brezje	4	2	1	1	17: 8	5
ISKRA Otoče	4	2	1	1	13: 8	5
PLAMEN Kropa	4	1	2	1	13:10	4
Preval	4	0	4	0	10:10	4

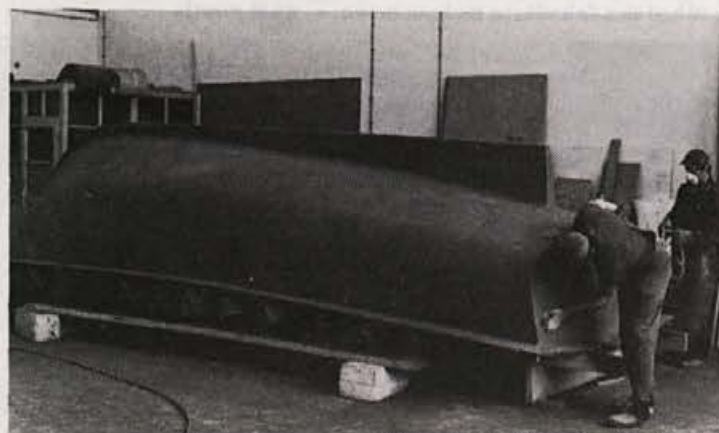
Pari: 5. kolo (21. 5.) – Ljubno : ELAN; 6. kolo (28. 5.) – ELAN : Brezje; 7. kolo (4. 6.) – Pusti grad : ELAN; 8. kolo (11. 6.) – ISKRA : ELAN; 9. kolo (18. 6.) – ELAN – Mlada Bosna.

Vsi ljubitelji malega nogometa si lahko ogledajo tekme ELAN ekipe na igrišču Preval pri Radovljici. Igra se ob nedeljah ob 9.30.

Filip Praprotnik

Koroški predstavniki med ogledom proizvodnje smučí

Naš fotoreporter je v plastiki odkril »nekaj novega«

Drugi tradicionalni športni četverboj

»Univerzal« Jesenice je bil organizator te športne prireditve za DAN MLADOSTI, kjer so sodelovali:

ELAN Begunje
Postaja Milica Jesenice
Hladna valjarna Bela
UNIVERZAL Jesenice

v naslednjih disciplinah:

- streljanje moški, ženske
- odbojka - moški
- mali nogomet - moški
- kegljanje na asfaltu - moški in ženske

Po disciplinah:

1. Streljanje moški: Elan 3. mesto (Kokalj Rudi 3. mesto posamezno)
2. Streljanje ženske: Elan 2. mesto
3. Odbojka moški: Elan 2. mesto

4. Mali nogomet: Elan 2. mesto
5. Keglanje moški: Elan 1. mesto (Kolman Janez posamezno prvi)
6. Keglanje ženske: Elan 1. mesto (Papler Pavla posamezno prva; Gomboc Lidija posamezno druga; Bulovec Tinca posamezno tretja).

Skupna uvrstitev:

1. Milica Jesenice 22 točk
2. Elan Begunje 21 točk
3. HV Bela 11 točk
4. Universal Jesenice 11 točk

Tako so potekala dela asfaltiranja ceste v Drago

Keglanje

OO ZMS Radovljica je bil organizator tekmovanja v kegljanju, kateri je bil 17. 5. 1978 v Jelovici na Bledu v počastitev Dneva mladosti. Nastopilo je devet ekip iz radovljiške občine.

Vrstni red:

1. OO ZSMS VIATOR BLED	610 kegljev
2. OO ZSMS KAMNA GORICA	576 kegljev
3. OO ZSMS ELAN BEGUNJE	575 kegljev
4. OO ZSMS ISKRA LIPNICA	555 kegljev
5. OO ZSMS ISKRA OTOČE	518 kegljev

Za ELAN so osvojili tretje mesto:

Zdravko Legat	207 kegljev
Milan Dolar	199 kegljev
Tone Benedičič	169 kegljev

Iz propozicij za tekmovanja v počastitev Dneva mladosti je bilo dogovorjeno, da lahko nastopajo le rojeni leta 1951. Dogaja se da OO pošiljajo tudi starejše mladince kot si to dovoli VIATOR BLED.

Tone Benedičič

Asfalt iz Lesc v Drago

Cesta je lepa, a ozka. Pazite pri srečevanju.

VSK ELAN VABI NA LETOVANJE V AVTOCAMP MEDULIN

Vodnosmučarski klub Elan obvešča vse člane delovne organizacije, njihove svojce in prijatelje, da bo v času kolektivnega dopusta campiral v Avtocampu Medulin.

Klub želi v času campiranja poskrbeti za rekreacijo starejših in kadrovati mlade bodoče tekmovalce.

Ker želimo vsem čim bolj ustreči in bi zato radi pravočasno pripravili zadostno število rekvizitov za rekreacijo in smučanje na vodi, prosimo vse zainteresirane, da se do 20. junija prijavijo pri tov. Oražem Mili (int. telefon 207), kjer bodo dobili tudi druge informacije.

Klub nima lastne camp opreme in naj si jo interesenti priskrbijo sami.

Z veseljem vas pričakujemo

IZVRŠNI ODBOR
VSK ELAN

V soboto, 10. junija 1978, je bila otvoritev nove koče na Dobrči. Planinsko društvo Tržič je bilo investitor gradnje, planinci iz raznih krajev pa so vložili v dom mnogo udarniških ur. Zgledno!

Mediteranske športne igre bodo drugo leto v Splitu.
Pri tem bo uporabljenih veliko Elanovih orodij.

Kadri

V mesecih april in maj smo sprejeli v delovno razmerje naslednje delavce:

1. Mohorč Sonjo, NK delavko, na dela in naloge priučenega ročnega delavca I v obrat smuči

2. Poštrak Marjana, NK delavca, na dela in naloge skladiščnega delavca I v pripravi lesa za določeno dobo

3. Adič Ilija, KV avtokleparja, na dela in naloge strojnega delavca II v obrat smuči

4. Ljevar Nevenko, NK delavko, na dela in naloge skladiščnega delavca II v pripravi lesa

5. Topič Milico, NK delavko, na dela in naloge izdelovalca laminata v obrat čolnov za določeno dobo

6. Cimprič Izidorja, KV trg., na dela in naloge skladiščnika v skladišču telovadnega orodja

7. Urbanc Janeza, dipl. ing. arh., na dela in naloge asistenta za montažo telovadnic, vrnitev iz vojske

8. Čufer Silvo, NK delavko, na dela in naloge pomožnega sedlarja v sedlarskem oddelku

9. Pogačar Franca, KV orodni kovač, na dela in naloge ključavničarja v kovinskem oddelku

10. Pangerc Pavla, KV ključavničarja, na dela in naloge ključavničarja v kovinskem oddelku

11. Vovk Zvonimirja, NK delavca, na dela in naloge pomožnega razrezovalca lesa za določeno dobo

12. Mihajlovič Brankico, KV trg., na dela in naloge pomožnega razrezovalca lesa za določeno dobo

13. Bratkovič Jerneja, NK delavca, na dela in naloge vlivalca poliuretana v obrat smuči

14. Brejc Marijo, NK delavko, na dela in naloge pomožnega razrezovalca lesa v pripravi lesa za določeno dobo

15. Finžgar Almiro, NK delavko, na dela in naloge priučenega ročnega delavca III v obrat smuči

16. Brelih Vesno, KV trg., na dela in naloge administratorja v skladišču smuči

17. Urevc Nevenko, KV frizerko, na dela in naloge priučenega ročnega delavca III v obrat smuči za določeno dobo

18. Horozovič Hasnijo, NK delavko, na dela in naloge priučenega ročnega delavca III v obrat smuči za določeno dobo

19. Ravnik Franca, NK delavca, na dela in naloge brusilca II v pomožnem obratu za določeno dobo

20. Kalendar Zumra, NK delavka, na dela in naloge čistilke v obratu smuči za določeno dobo

Delovno razmerje je prenehalo naslednjim delavcem:

1. Golmajer Bredi, NK delavki iz priprave lesa, sporazumno

2. Pristov Marjanu, NK delavcu iz kovinskega oddelka, sporazumno

3. Antunovič Franju, NK delavcu iz obrata smuči, izključitev

Poklicni gasilci iz Maribora na obisku pri Elanovih gasilcih

Zahvala

Rösli Streiff
Lindengut 19
8750 GLARUS
Schweiz

Glarus, 15. 5. 1978

ELAN
Jugoslavija

Spoštovani!

S precejšno zamudo in po ovinkih prihaja moja iskrena zahvala za vaše velikodušno darilo, sijajen par smuči, s katerimi ste mi pripravili veliko veselje. Zelo sem ponosna, da imam take smuči, kot jih vozi Ingemar Stenmark!

Ker sem bila najprej dalj časa odsotna in so mi smuči poslali iz Arose brez vašega naslova, mi ni uspelo, da bi ugotovila vaš naslov. Tako sem končno prosila g. Markerja, da vam posreduje to pismo.

Se naprej vam želim uspešno poslovanje v športnem svetu in vam pošiljam prijateljske pozdrave iz Švice.

Vaša hvaležna
Rösli Streiff

ZAHVALA

Ob izgubi dragega očeta

ČAJKOVAC Mate

se iskreno zahvaljujem sodelavkam končne — lakirnice, za izražena sožalja ter denarno pomoč namesto venca na grob. Vsem še enkrat najlepša hvala.

Žalujoča hčerka
Čajkovic Marica

UREDNIŠKI ODBOR: ing. Zajc Bojan, Janša Stanislav, Bulovec Franc, Kolman Franc, Knafelj Slavko, Brajnik Vane — ODGOVORNI UREDNIK: Knafelj Slavko — Izhaja mesečno — Za člane kolektiva brezplačno — Tiska Gorenjski tisk, Kranj

Tudi to spada k Ingemarjevemu treningu

